

V odpadkovém koši v českých domácnostech končí přes 400 tisíc tun potravin ročně

28. 05. 2024

27. 5. 2024 - Plýtvání jídlem je důležitým společenským tématem, které přímo zatěžuje naše peněženky i životní prostředí. Upozorňuje na něj i letošní kampaň #Safe2EatEU Evropského úřadu pro bezpečnost potravin.

Většina Čechů uvádí, že se potravinami snaží neplýtvat. Podle údajů Ústavu zemědělské ekonomiky a informací z roku 2023 jsou ale české domácnosti zdaleka největším producentem potravinového odpadu v zemi s 405 536 tunami vyhozených potravin ročně. Pro srovnání, maloobchod a restaurace vyhodí řádově méně potravin: v případě maloobchodu se jedná o 52 tisíc tun potravinového odpadu, restaurace a další stravovací zařízení pak vyhodí 47,5 tisíce tun jídla ročně. Zvýšit povědomí o tom, jak šetrně nakládat s potravinami, je jedním z cílů letošního ročníku kampaně #Safe2EatEU, kterou pořádá Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) a v Česku ji představuje a odbornou spolupráci zajišťuje Odbor bezpečnosti potravin Ministerstva zemědělství.

„Plýtvání potravinami je skutečně celospolečenský problém. A přitom existují jednoduché a funkční rady, jak tomu snadno zabránit: kupovat jen to, co skutečně spotřebuji, nepodléhat akcím a slevám ve velkém, plánovat si nákupy v klidu dopředu a zároveň sledovat datum minimální trvanlivosti a datum spotřeby. Takto lze snadno nejen snížit plýtvání potravinami, ale zároveň výrazně ušetřit finance za nákupy,“ říká Jitka Götzová, ředitelka Odboru bezpečnosti potravin Ministerstva zemědělství.

Problematika plýtvání není zdaleka problémem jenom Česka. V EU se každoročně vyhodí téměř 59 milionů tun potravin, přibližně tedy 131 kg odpadu na osobu. Nejvíce potravinového odpadu vzniká i v Evropě v domácnostech, na plýtvání jídlem se podílí z 53 %. Dalších 31 % odpadu jde na vrub zpracování a výrobě, 9% ztráty připadají na restaurace a pohostinství a 7 % na maloobchod a distribuci. V Česku se podle dat situace v posledních letech zlepšuje: v roce 2020 vyhodily české rodiny přes 743 tisíc tun potravin, letos je to „jen“ přes 400 tisíc tun. „Přestože vidíme v posledních letech zlepšení, stále jsou čísla o množství vyhozených potravin alarmující. I proto bylo Česko opět vybráno jako jedna ze zemí, kde kampaň #Safe2EatEU probíhá i letos,“ dodává Jitka Götzová.

Cílem je informované rozhodování

Kampaň #Safe2EatEU se letos v Česku kromě problematiky potravinového odpadu zaměří také na pomoc se sestavením vyváženého jídelníčku, na téma označování potravin nebo na správné zpracování a bezpečnou manipulaci se surovinami i hotovým jídlem. Kampaň chce také reagovat na otázky jako kolik stojí plýtvání potravinami a kde ušetřit, co je dobrá investice do zdraví nebo co je výživná versus nutričně vyvážená svačina. V Česku se lidé tyto a další informace mohou dozvědět na webech Ministerstva zemědělství www.bezpecnostpotravin.cz a www.viscojis.cz.

„Vnímáme, že veřejnost se více než kdy dříve zajímá o nutriční kvalitu potravin s ohledem na vlastní zdraví, především v souvislosti s prevencí chronických zánětů. Zároveň nám ale stále roste podíl osob trpících nadváhou či obezitou, především dětí, a to navzdory tomu, že se zvyšuje důraz na výchovu ke zdraví,“ komentuje situaci v Česku Jitka Götzová. Podle posledních dat Státního zdravotního ústavu má více než 60 % Čechů nadváhu, trpí jí až čtvrtina dětí. „Osvěta v rámci kampaně na podporu správného rozhodování při nákupu potravin je tedy stále zcela namístě,“ dodává Götzová.

Evropská kampaň k bezpečnosti potravin bude v letošním roce aktivní v 18 zemích. „V celé Evropě si občané každý den vybírají, co si koupí a co budou jíst, přičemž zohledňují různé faktory, jako jsou

cena, chuť, udržitelnost nebo původ potravin. Díky vysokým standardům bezpečnosti potravin v EU si mohou být jisti, že potraviny, které kupují a konzumují, jsou bezpečné. Kampaň #Safe2EatEU si klade za cíl propojit vědecké poznatky o bezpečnosti potravin s potravinami, které se dostávají na náš stůl, tím, že konzumentům umožní rozhodovat se při výběru potravin s jistotou," vysvětlil výkonný ředitel úřadu EFSA Bernhard Url. Na základě úspěchu předchozích let se každoročně rozšiřuje seznam aktivních zájemců. Mezi zúčastněné země pro rok 2024 patří Rumunsko, Česko, Maďarsko, Řecko, Estonsko, Chorvatsko, Itálie, Lotyšsko, Kypr, Slovinsko, Španělsko, Lucembursko, Slovensko, Rakousko, Polsko, Portugalsko, Irsko a Severní Makedonie. Česko se účastní letos druhým rokem.

O úřadu EFSA

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) je agenturou Evropské unie, která byla založena v roce 2002, aby sloužila jako nestranný zdroj vědeckého poradenství pro manažery rizik a informovala o rizicích spojených s potravinovým řetězcem. Spolupracuje se zúčastněnými stranami na podpoře soudržnosti vědeckého poradenství EU a poskytuje vědecký základ pro právní a správní předpisy na ochranu evropských spotřebitelů před riziky spojenými s potravinami – od zemědělce až ke spotřebiteli.

O Odboru bezpečnosti potravin Ministerstva zemědělství ČR

Ministerstvo zemědělství společně s Ministerstvem zdravotnictví a ve spolupráci s dalšími ministerstvy a státními organizacemi koordinuje celý systém zajištění bezpečnosti potravin v ČR. Problematiku má v rámci MZe na starosti Odbor bezpečnosti potravin. Jeho součástí je Informační centrum bezpečnosti potravin, které zajišťuje širokou škálu aktivit, mezi něž patří informování veřejnosti prostřednictvím webových stránek www.bezpecnostpotravin.cz a www.viscojis.cz, vzdělávání dětí předškolního věku i školní mládeže, publikační činnost či vzdělávací akce pro širokou veřejnost.